ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 19.6.2024
COM(2024) 597 final

Σύσταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

με την οποία διαπιστώνεται ότι δεν έχουν ληφθεί αποτελεσματικά μέτρα από τη Ρουμανία ως ανταπόκριση στη σύσταση του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021

Σύσταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

με την οποία διαπιστώνεται ότι δεν έχουν ληφθεί αποτελεσματικά μέτρα από τη Ρουμανία ως ανταπόκριση στη σύσταση του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 126 παράγραφος 8,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Σύμφωνα με το άρθρο 126 της Συνθήκης, τα κράτη μέλη αποφεύγουν τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα.

(2) Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης βασίζεται στον στόχο επίτευξης υγιών δημόσιων οικονομικών ως μέσου ενίσχυσης των συνθηκών για σταθερότητα τιμών και ισχυρή βιώσιμη ανάπτυξη, ικανή να συμβάλει στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης περιλαμβάνει τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος[1], που εκδόθηκε προκειμένου να προωθηθεί η ταχεία διόρθωση των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων.

(3) Στις 3 Απριλίου 2020, το Συμβούλιο, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε την απόφαση (ΕΕ) 2020/509, δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ, σχετικά με την ύπαρξη κατάστασης υπερβολικού ελλείμματος στη Ρουμανία λόγω προγραμματισμένης μη συμμόρφωσης, το 2019, με το κριτήριο του ελλείμματος που ορίζει η ΣΛΕΕ, εξέδωσε δε σύσταση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος το αργότερο έως το 2022. Υπό το πρίσμα της βαθιάς συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας που συνδέεται με την πανδημία COVID-19, στις 18 Ιουνίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε αναθεωρημένη σύσταση προς τη Ρουμανία δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ[2].

---

1 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 6).

2 Όλα τα έγγραφα που αφορούν τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος της Ρουμανίας βρίσκονται στην ακόλουθη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/romania_en?prefLang=el

(4) Στις 18 Ιουνίου 2021, το Συμβούλιο συνέστησε στη Ρουμανία να θέσει τέλος στην κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος το αργότερο έως το 2024. Συγκεκριμένα, στη σύστασή του της 18ης Ιουνίου 2021 δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ, το Συμβούλιο συνέστησε στη Ρουμανία να μειώσει το ονομαστικό της έλλειμμα στο 8,0 % του ΑΕΠ το 2021, στο 6,2 % του ΑΕΠ το 2022, στο 4,4 % του ΑΕΠ το 2023 και στο 2,9 % του ΑΕΠ το 2024. Η σύσταση αυτή ήταν σύμφωνη με ονομαστικό ρυθμό αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών ύψους 3,4 % το 2021, 1,3 % το 2022, 0,9 % το 2023 και 0,0 % το 2024. Αντιστοιχούσε σε ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 0,7 % του ΑΕΠ το 2021, 1,8 % του ΑΕΠ το 2022, 1,7 % του ΑΕΠ το 2023 και 1,5 % του ΑΕΠ το 2024. Στη σύσταση αναφερόταν περαιτέρω ότι η Ρουμανία όφειλε να εφαρμόσει πλήρως τα μέτρα που είχαν ήδη θεσπιστεί για το 2021 και να προσδιορίσει και να εφαρμόσει τα πρόσθετα μέτρα που ήταν αναγκαία για την επίτευξη της διόρθωσης του υπερβολικού ελλείμματός της έως το 2024. Τυχόν έκτακτα έσοδα όφειλαν να χρησιμοποιούνται για τη μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης. Στη σύστασή του, το Συμβούλιο όριζε ως προθεσμία τη 15η Οκτωβρίου 2021 για την ανάληψη αποτελεσματικής δράσης από τη Ρουμανία και, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 4α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97, για την υποβολή, τουλάχιστον κάθε έξι μήνες, εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την εφαρμογή της σύστασης έως ότου διορθωθεί το υπερβολικό έλλειμμα.

(5) Στις 24 Νοεμβρίου 2021, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ρουμανία είχε αναλάβει αποτελεσματική δράση ανταποκρινόμενη στη σύσταση της 18ης Ιουνίου 2021 δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ και έκρινε ότι δεν ήταν αναγκαία η λήψη πρόσθετων μέτρων στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Έκτοτε, έχει αξιολογηθεί ότι η Ρουμανία συμμορφώθηκε με τη σύσταση της 18ης Ιουνίου 2021 δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ, λόγω του γεγονότος ότι επιτεύχθηκαν οι αντίστοιχοι στόχοι για το ονομαστικό έλλειμμα το 2021 και το 2022. Με βάση τα επικυρωμένα από τη Eurostat δημοσιονομικά αποτελέσματα, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Ρουμανίας μειώθηκε από 7,2 % του ΑΕΠ το 2021 σε 6,3 % του ΑΕΠ το 2022. Η αρχική εκτίμηση για το 2022 (που κοινοποιήθηκε και επικυρώθηκε στο πλαίσιο της κοινοποίησης ΔΥΕ της άνοιξης του 2023) ήταν 6,2 % του ΑΕΠ, σύμφωνα με τον στόχο που συνέστησε το Συμβούλιο για το ονομαστικό έλλειμμα. Ως εκ τούτου, η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος παρέμεινε σε εκκρεμότητα. Ωστόσο, το διαρθρωτικό έλλειμμα μειώθηκε κατά 1,2 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ το 2021 και κατά 0,4 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ το 2022, ενώ οι συσταθείσες προσαρμογές ανέρχονταν σε 0,7 εκατοστιαίες μονάδες και 1,8 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, αντίστοιχα. Ως εκ τούτου, η σωρευτική διαρθρωτική προσαρμογή κατά την περίοδο 2021-2022 ήταν χαμηλότερη από τη συσταθείσα. Επιπλέον, η αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών ανήλθε σε 7,4 % το 2021 και 15,0 % το 2022, υπερβαίνοντας κατά πολύ τους στόχους που ορίζονται στη σύσταση του Συμβουλίου.

(6) Μετά την έκδοση της σύστασης του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021, οι οικονομικές επιδόσεις της Ρουμανίας ήταν σε γενικές γραμμές σύμφωνες με τις προβλέψεις της Επιτροπής. Κατά την περίοδο 2021-2023, η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ ήταν σε γενικές γραμμές συνεπής με τις προβολές που περιλαμβάνονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής της 2ας Ιουνίου 2021, παρά τους μακροοικονομικούς κλυδωνισμούς που σημειώθηκαν εν τω μεταξύ (ιδίως τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και τον

επακόλουθο ενεργειακό κλυδωνισμό). Το παραγωγικό κενό του 2023 εκτιμάται ότι ήταν λιγότερο αρνητικό από τις προβολές του Ιουνίου του 2021. Επιπλέον, η αύξηση των δημόσιων εσόδων ήταν πολύ ταχύτερη από τις προβολές, κυρίως λόγω του υψηλού πληθωρισμού, αλλά και λόγω της επίδρασης μιας πλούσιας σε φόρους σύνθεσης της αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ. Συνολικά, οι μακροοικονομικές εξελίξεις δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τα σημαντικά χειρότερα δημοσιονομικά αποτελέσματα σε σχέση με τη σύσταση του Συμβουλίου του Ιουνίου 2021, ακόμη και αν ο ΑΕΠ θα σημείωνε πιθανώς χαμηλότερη αύξηση με μια σημαντικά αυστηρότερη δημοσιονομική πολιτική.

(7) Η νέα αξιολόγηση της δράσης που ανέλαβε η Ρουμανία για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος έως το 2024, ανταποκρινόμενη στη σύσταση του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021, οδηγεί στα ακόλουθα συμπεράσματα:

– Με βάση τα δημοσιονομικά αποτελέσματα που κοινοποίησε η Ρουμανία και επικύρωσε η Eurostat, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Ρουμανίας αυξήθηκε σε 6,6 % του ΑΕΠ το 2023, πολύ υψηλότερο από το 4,4 % του ΑΕΠ που συνέστησε το Συμβούλιο και προέβλεπε η Ρουμανία στο πρόγραμμα σύγκλισης του 2023. Ο κύριος λόγος αυτής της απόκλισης ήταν ότι οι δημόσιες δαπάνες συνέχισαν να αυξάνονται με πολύ υψηλό ρυθμό, κυρίως λόγω των κοινωνικών μεταβιβάσεων, των πληρωμών τόκων, των δαπανών για αγαθά και υπηρεσίες και των κεφαλαιουχικών δαπανών. Το ονομαστικό έλλειμμα του 2023 επηρεάστηκε επίσης από τη στατιστική καταγραφή των πληρωμών μισθολογικών αυξήσεων του δημόσιου τομέα (0,5 % του ΑΕΠ) κατόπιν δικαστικών αποφάσεων.

– Το 2023, η δημοσιονομική προσπάθεια ήταν πολύ χαμηλότερη της συσταθείσας από το Συμβούλιο. Το διαρθρωτικό ισοζύγιο της Ρουμανίας παρέμεινε σε γενικές γραμμές αμετάβλητο το 2023 (επιδεινώθηκε κατά 0,1 % του ΑΕΠ), πολύ κατώτερο του στόχου βελτίωσης κατά 1,7 % του ΑΕΠ που συνέστησε το Συμβούλιο. Η αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών (προσαρμοσμένη για τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής στο σκέλος των εσόδων) ήταν πολύ υψηλότερη από τη συσταθείσα το 2023, κοντά στο 12 % έναντι του στόχου του 0,9 % που συνέστησε το Συμβούλιο.

– Το 2022 και το 2023, η έντονη αύξηση του πραγματικού και ονομαστικού ΑΕΠ πυροδότησε πολύ έντονη αύξηση των δημόσιων εσόδων (20,8 % το 2022 και 14,2 % το 2023), πολύ μεγαλύτερη από ό,τι προβλεπόταν κατά τον χρόνο έκδοσης της σύστασης του Συμβουλίου τον Ιούνιο του 2021. Ωστόσο, και τα δύο έτη, τα περισσότερα έκτακτα έσοδα από την πλευρά των εσόδων χρησιμοποιήθηκαν για τη χρηματοδότηση πρόσθετων δαπανών αντί για τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος.

– Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2024, αναμένεται περαιτέρω αύξηση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης στο 6,9 % του ΑΕΠ το 2024. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 50,9 % στο τέλος του 2024, από 48,8 % το 2023. Όπως και τα προηγούμενα έτη, η προβλεπόμενη αύξηση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης το 2024 αντικατοπτρίζει την υψηλή αύξηση των τρεχουσών δημόσιων δαπανών. Οι δαπάνες για μισθούς του δημόσιου τομέα προβλέπεται να αυξηθούν σημαντικά, αντικατοπτρίζοντας τις πρόσφατες μισθολογικές αυξήσεις διακριτικής ευχέρειας στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας και της άμυνας.

Ο επανυπολογισμός των συντάξεων στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος θα έχει βραχυπρόθεσμο κόστος το 2024 και το 2025, η μεταρρύθμιση, ωστόσο, θα αποφέρει στη συνέχεια μεγάλες εξοικονομήσεις μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, με την προϋπόθεση ότι θα εφαρμοστεί πλήρως.

– Το 2024, η αύξηση των δημόσιων εσόδων αναμένεται να υπερβεί την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, χάρη στις προσπάθειες για τη βελτίωση της είσπραξης φόρων μέσω της ψηφιοποίησης του φορολογικού συστήματος και χάρη στον αντίκτυπο μιας δέσμης μέτρων για την αύξηση των εσόδων που εγκρίθηκε το φθινόπωρο του 2023, η οποία αναμένεται να τονώσει τα δημόσια έσοδα κατά περίπου 1 % του ΑΕΠ. Η δέσμη μέτρων συνίσταται κυρίως στην αύξηση της φορολόγησης των εταιρειών, ιδίως για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, την αύξηση της φορολόγησης των φυσικών προσώπων διά της μερικής κατάργησης των προτιμησιακών φορολογικών διευκολύνσεων στους τομείς των κατασκευών και της γεωργίας, την κατάργηση των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ για επιλεγμένα αγαθά και υπηρεσίες, την αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης και έναν ειδικό φόρο επί του κύκλου εργασιών των τραπεζών και των πολυεθνικών εταιρειών.

(8) Εκ των ανωτέρω συνάγεται το συμπέρασμα ότι η ανταπόκριση της Ρουμανίας στη σύσταση του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021 υπήρξε ανεπαρκής. Η Ρουμανία δεν πέτυχε τον στόχο για το ονομαστικό έλλειμμα το 2023 και δεν προβλέπεται να θέσει τέλος στο υπερβολικό της έλλειμμα έως το 2024. Η δημοσιονομική προσπάθεια υπολείπεται σημαντικά των συστάσεων του Συμβουλίου, η δε ταχύτητα αύξησης των καθαρών πρωτογενών δαπανών ήταν πολύ ταχύτερη από τη συσταθείσα.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η Ρουμανία δεν έλαβε αποτελεσματικά μέτρα ανταποκρινόμενη στη σύσταση του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Ρουμανία.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος